

10.11.2022

Інформаційна безпека будинку

Юлія Свєженцева, старша спеціалістка з питань залучення громадськості ВБО “Інститут місцевого розвитку”

Зміст

- Інформація і безпека будинку під час війни і не тільки.
- Чим корисна практика сусідського спостереження: міжнародний і український досвід.
- Як організувати сусідське спостереження в ОСББ?
- Безпека сусідського чату під час воєнних дій.

Інформація і безпека будинку під час війни

- Хто володіє інформацією, володіє світом.
- Обмін інформацією може нести як загрозу мешканцям багатоквартирного будинку, так і безпеку.
- Правильно організоване управління інформацією (джерелами, потоками, каналами, змістом тощо) підвищує рівень безпеки будинку.
- Контроль інформаційних потоків - особливо важлива вимога під час війни.
- *Безпека в житті – життя в безпеці!*

Сусідське спостереження, сусідська варта (neighborhood watch) — поширена в багатьох країнах практика, коли згуртовані мешканці будинку чи території сприяють підвищенню спільної безпеки та займаються профілактикою злочинності і вандалізму в межах свого будинку або району.

- Суть сусідського спостереження в тому, що сусіди домовляються між собою стосовно виконання низки правил та заходів для спільного контролю безпеки і правопорядку в будинку.

НАВІТЬ НЕ ДУМАЙ!

МИ МИТТЄВО ПОВІДОМЛЯЄМО
ПОЛІЦІЮ ПРО ВСІ ПІДОЗРІЛІ
ДІЇ НА НАШІЙ ТЕРИТОРІЇ

ТУТ ДІЄ СУСІДСЬКА ВАРТА

Взаємодія з поліцією

Сусідське спостереження здійснюється у співпраці з представниками поліції, а також за необхідністю і з іншими органами державної влади та місцевого самоврядування.

Важливо:

Члени сусідської варти не повинні втручатися в підозрілі інциденти замість поліції, а мають інформувати відповідні органи.

Члени сусідської варти не мають повноважень, що порушують права будь-якого іншого громадянина.

Історія виникнення практики

- Сусідське спостереження, як стала практика взаємодії громадськості з поліцією, функціонує в багатьох країнах світу, серед яких Канада, США, Австралія, Велика Британія, Нова Зеландія, Естонія тощо.

Історія виникнення практики

Джейн Джейкобс:
*«Американцям потрібно
мати «очі на вулицях» і
об'єднуватись один з одним у
своїх кварталах».*

Поліція почала звертати увагу
на те, щоб члени громади
більше залучались до
повідомлення про злочини на
місцевому рівні.

Джейн Джейкобс —
американська та канадська
журналістка, письменниця,
активістка, авторка книги
«Смерть і життя великих
американських міст» (1961)

Історія виникнення практики

- Американська система сусідського спостереження почала розвиватися в кінці 1960-х років у відповідь на зґвалтування і вбивство Кітті Дженовезе в Квінзі, Нью-Йорк.
- 37 свідків нічого не зробили для того, щоб врятувати Кітті або затримати її вбивцю.

**“37 WHO SAW
MURDER DIDN'T
CALL THE POLICE”**

- The New York Times

March 27, 1964

Досвід Великої Британії

- Перший проект сусідського спостереження у Великій Британії почав діяти під назвою «Домашнє спостереження» у 1982 році.
- У 2017 році за підтримки поліції та Міністерства внутрішніх справ місцеві та регіональні організації створили загальнонаціональне об'єднання руху «Сусідське спостереження», в яке наразі входять 3,8 мільйони домогосподарств.

Український досвід сусідського спостереження

З 2017 року завдяки ініціативі мешканців у кооперації з представниками Патрульної поліції, органами місцевого самоврядування та міжнародними партнерами до сусідської варти почали долучатися будинки у Вінниці, а потім в:

- Борисполі,
- Рівному,
- Луцьку,
- Хмельницькому,
- Чернівцях,
- Кременчуці,
- Херсоні,
- Полтаві,
- Кривому Розі.

Ідея: «Якщо помічаю щось підозріле – реагую»

Сусідське спостереження складається з трьох основних елементів:

Безпека житла

- Співвласники дбають про безпеку будинку і збереження майна, звертають увагу на будь-які підозрілі події

Безпека прибудинкової території

- Співвласники створюють безпечний простір, що запобігає злочинам та правопорушенням

Взаємодія з поліцією

- Співвласники обмінюються інформацією з поліцією

Переваги сусідського спостереження:

- запобігання злочинності та правопорушенням;
- підвищення рівня безпеки спільноти;
- збереження спільного майна, зокрема від вандалізму;
- покращення благоустрою двору, створення безпечного простору;
- відчуття співвласниками безпеки власного простору;
- вміння співвласників правильно реагувати на загрози безпеці;
- розвиток добросусідства і спільної відповідальності за безпеку власного будинку та двору;
- можливість співпраці та координації дій зі спільнотами сусідніх будинків для підвищення рівня безпеки у районі;
- поліпшення зв'язків між громадою, поліцією та іншими органами державної влади і місцевого самоврядування через активну комунікацію.

Чому поширення сусідського спостереження загальмувало в Україні?

- Недостатньо сформовані сусідські спільноти багатоквартирних будинків.
- Недостатньо розвинуті канали комунікації в будинку (замала кількість користувачів месенджерами, недостатня інформаційна робота зі співвласниками).
- Недостатньо сформована потреба в безпеці в будинку через невіру, що щось можна змінити на краще.
- Формальний підхід з боку працівників поліції.
- Сформований негативний стереотип щодо «стукачів».
- Закінчення проєктів міжнародної технічної допомоги, які допомагали передавати досвід.

- Війна підштовхнула сусідські спільноти приділяти більше уваги питанням безпеки у своєму будинку.
- Частина співвласників тимчасово перемістилися в більш безпечні регіони, а про своє житло дізнаються від тих сусідів, хто залишився.
- Є ефективні інструменти комунікацій - будинкові чати.
- Стихійно народжену сусідську варту просять проконтролювати, чи все в порядку з житлом та власністю, і вони стали пильнішими щодо незнайомців, яких бачать у під'їзді.
- Час від часу «вартові» звертаються за допомогою до інших сусідів, щоб випроводити «незваних гостей» з будинку.

Є необхідність зробити таку практику ефективнішою та сталою

Як започаткувати сусідське спостереження або підвищити його ефективність?

Крок 1. Станьте лідером та ініціатором

- Хтось має проявити ініціативу і організувати таку практику. Хто як не ви, шановний актив будинку?
- Дізнайтеся більше про організацію та переваги сусідського спостереження.

Крок 2. Створіть ядро однодумців

- Починайте з обговорення проблеми безпеки з правлінням ОСББ, а також з людьми, які мають авторитет та користуються довірою співвласників.
- Сформууйте в активу будинку ясно осмислену потребу та покажіть, що треба робити для досягнення результату.
- Долучайте до обговорення людей, які зазвичай підтримували спільні ініціативи в будинку.

Крок 3. Спільне обговорення

- Якщо ваших однодумців вже достатньо для формування в сусідській спільноті вираженого ставлення до ваших пропозицій, запропонуйте започаткувати сусідське спостереження всім співвласникам, обговоривши його переваги у чаті або на інформаційних зборах.
- Домовтеся з вашими однодумцями, щоб вони брали активну участь в обговоренні.
- Пам'ятайте правило: гучна активна меншість завжди перемагає мовчазну більшість.

Крок 4. Встановлення нових норм у будинку

Результатом обговорення має бути згода переважної більшості співвласників, що нормою в будинку є:

- пильність,
- спільна відповідальність,
- небайдужість,
- взаємний контроль дій співвласників, що впливають на спільну безпеку;
- вчасне інформування сусідів та/або поліції щодо загроз або вчинених злочинів/правопорушень;
- знання алгоритмів дії в ситуації небезпеки;
- повідомлення в сусідському чаті, якщо вивозите речі або надаєте притулок іншим особам.

Крок 5. Прийміть рішення на загальних зборах співвласників

- Зв'яжітесь з відділом зв'язків з громадськістю управління патрульної поліції вашого міста. Там вам допоможуть налагодити контакт з офіцерами, відповідальними за ваш район, нададуть необхідну інформаційну підтримку.
- Обговоріть питання започаткування сусідського спостереження на загальних зборах співвласників, на які слід обов'язково запросити представників поліції.
- Затвердіть рішення про започаткування практики сусідського спостереження у будинку.

Крок 6. Аудит безпеки

Першим кроком сусідського спостереження є спільний аудит безпеки вашого будинку з урахуванням потреб різних категорій співвласників.

- Чи не занадто високі й рясні кущі на прибудинковій території, де може в темний час доби сховатися злочинець, очікуючи жертву?
- Чи не створюють небезпеку для дітей автомобілі, що можуть швидко їхати повз дитячий майданчик?
- Чи достатнє освітлення у під'їзді?
- Чи є місця, що привертають безхатьків?
-

На загальних зборах створіть комісію для проведення аудиту, за результатом якого мають бути надані рекомендації щодо виправлення проблем.

Крок 7. Програма дій

- Затвердіть програму дій на загальних зборах ОСББ.
- Розподіліть ролі та функції. Обговоріть алгоритми дії при різних загрозах безпеці.
- Познайомтеся з вашим дільничним інспектором поліції, налагодить з ним постійний зв'язок. Запросіть його на зустріч із співвласниками.
- Додайте на дошки оголошень поради для мешканців: як їм подбати про власну безпеку, які телефони гарячої лінії використовувати в разі складних ситуацій.
- Встановіть у будинку «тривожну кнопку» для оповіщення сусідів про небезпеку або для виклику допомоги.

Крок 7. Програма дій

- Облаштуйте лавочки та місця відпочинку біля під'їздів. Літні люди, батьки, які гуляють з дітьми – це ефективні «очі» будинку.
- Не зупиняйтесь на досягнутому. Встановлюйте відеоспостереження, сигналізацію й інші системи, що обумовлюють безпеку в будинку.

Зробіть свій дім і двір найбезпечнішим місцем району!

Безпека сусідського чату під час воєнних дій

- Інформація з сусідських чатів може бути використана ворогом, шахраями, крадіями й іншими злочинцями.
- Війна ведеться не тільки в фізичному, але й в інформаційному просторі, тому ваш сусідській чат може стати зброєю проти вас і України.
- Низка правил допоможе зробити спілкування у чаті будинку безпечнішим для співвласників.

Роль адміністратора будинкового чату

- Під час війни адміністратор має приділяти більше уваги безпеці спілкування в чаті. Якщо йому/їй з певних причин не вистачає на це часу (або він виїхав/ воює/ волонтерить), додайте ще одного адміністратора. Хтось має постійно контролювати спільноту.
- Адміністратори мають перевірити групу, чи всі учасники їм знайомі, мають відношення до будинку, і чи не приєдналися дивним чином «непрошені гості». Адміністратор повинен знати, хто з якої квартири.
- Установіть правило: без дозволу адміністратора ніхто не приєднує до групи нових учасників. При порушенні – одразу видаляйте.

Правила – це важливо!

- Оголосіть правила спілкування в чаті. Під час війни дотримання цих правил є обов'язковим, інакше – в бан.
- Не допускайте в чаті політичних баталій, критики влади, скиглення про те, коли ця війна вже закінчиться. Усе це під час війни підриває обороноздатність країни, обезсилює людей та грає на руку ворогу. Заохочуйте гумор, оптимізм та віру у власні сили.
- Встановіть правило: якщо хтось із співвласників втратив телефон або його було вкрадено, слід одразу повідомити про це адміністратора. Він/вона відстежить, чи не з'являться в чаті зловмисники під вашим іменем і чи не долучать вони до групи інших своїх «колег».

Не допомагайте злочинцям!

- Якщо назвою групи є точна адреса, змініть її. Не називайте групу назвою ОСББ, не виставляйте аватаркою фото будинку. Так шахраям буде складніше визначити вашу оселю.
- Не робіть в чаті перекличку, хто з сусідів проживає в будинку, а хто виїхав. Не повідомляйте, коли мають повернутися додому певні сусіди. Такою інформацією можуть скористатися мародери.
- Не публікуйте родинні плани щодо евакуації, відпустки чи поїздки за місто.
- Шахраї можуть під виглядом роздачі гуманітарної допомоги збирати інформацію про самотніх літніх людей вашого будинку. Контактуйте тільки з перевіреними волонтерами й благодійниками.

Інформаційна гігієна

- Не відкривайте посилання, що викликають недовіру й сумнів (навіть якщо ви отримали їх від знайомих).
- Не варто публікувати у чаті фотографії. Якщо скачати цей файл, в його метаданих буде вказане місце, де він зроблений, і фахівець за хвилини може витягти цю інформацію. Зловмисники можуть скористатися інформацією про ваше місцезнаходження.
- Обмежте додавання себе у інші групи. Установіть, щоб лише контакти із вашого списку змогли додавати вас до інших груп.

Як налаштувати: В меню внизу справа обрати «Налаштування» → «Конфіденційність» → «Налаштування додавання в групи».

Вас прослуховують!

- Пам'ятайте, ворог використовує засоби для перехоплення даних спілкування у чатах.
- Категорично заборонено писати про точне місце бойових дій та обстрілів, викладати фото і відео руху нашої техніки
- Жодного безпечного месенджера наразі не існує. У популярних менеджерах Viber та Telegram частина серверів, де зберігається переписка, розміщена саме в Росії.

Вас прослуховують!

- Якщо хтось з ваших сусідів опинився на окупованих територіях чи в Росії, спілкуйтеся з ними дуже обережно, розуміючи, що вас прослуховують.
- Краще користуйтеся голосовим зв'язком месенджера, а не пишіть у чаті. Законодавство Росії зобов'язує зберігати 6 місяців всю інформацію про користувачів, тож вашу переписку теж можуть задокументувати.
- Навіть якщо співрозмовник поставить VPN, це не допоможе, адже вся інформація все одно пройде через ворожих провайдерів.

Ховайся!

- Будь-який чат у Viber можна приховати зі списку та захистити PIN-кодом. Навіть якщо телефон потрапить до когось іншого у руки і буде розблокований, ці чати не будуть виявлені та прочитані.
- У секретному чаті ваш співрозмовник не зможе пересилати повідомлення до інших чатів. До того ж, якщо один із учасників розмови зробить скриншот, то повідомлення про це отримають усі.
- В секретному чаті є таймер, завдяки якому повідомлення зникають після певного часу.

Як це зробити у Viber? Перейдіть на вкладку "Чати" або скористайтесь пошуком. Коротко натисніть на ім'я контакту, далі в меню у правому верхньому куті (натисніть на три крапки) оберіть «Інформація». У підменю, що відкрилося, натисніть «Приховати чат». Тут потрібно задати PIN-код. Тепер чат не буде відображатися в загальному списку. Його можна знайти та відкрити лише за встановленим PIN-кодом.

Ховайся-не ховайся...

- Сучасні месенджери дозволяють налаштувати автоматичне видалення повідомлень через 30 секунд. Це може врятувати вас лише при огляді смартфона на блокпостах. На серверах все одно переписка зберігатиметься.
- Усі повідомлення в каналах Telegram є видимими для самої платформи Telegram. Це означає, що уряд Росії може попросити Telegram розкрити всі дані з каналу. Чи відмовлятимуть вони усім запитам, не відомо.
- Оскільки платформа Telegram бачить ці дані, їх також можуть викрасти внутрішні співробітники або хакери.

Як захиститися?

Щоб захистити свої облікові записи, користувачі Telegram повинні зробити наступне:

- 1) майте надійний унікальний пароль, який ви зберігаєте в менеджері паролів;
 - 2) увімкніть двофакторну автентифікацію для свого облікового запису.
- Переконайтеся, що у вас також увімкнено надійний пароль і двофакторну автентифікацію для облікового запису електронної пошти, пов'язаного з адресою відновлення пароля.
 - Якщо вам потрібно при спілкуванні в групі, щоб Telegram не мав доступу до даних або метаданих, перенесіть своє спілкування на альтернативну платформу, таку як Signal, Wire, Threema або WhatsApp.

**Будьте пильними для власної
безпеки та нашої скорішої перемоги!**

Дякую за увагу!